

Štev. 10.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1913.

Leto V.

Mesto in vas.

Izmed vseh, ki se izseljujejo, jih le malo pozna razmere v novi domovini. Vse tišči v mesta in v kraje dobrega zaslužka, kjer je navidezno bogastvo, v resnici pa večidel le pobeljena revščina doma. Poglejmo danes življenje v revni kmečki hiši in delavca z družino v mestu.

Slabe so hiše na kmetih, morebiti jih gospodar še pobelji ne more. Toda njegova je cela hiša in vse sobe in čummate v njej. Delavec mora večinoma stanovati v tuji hiši. Družine z mnogimi otroci še stanovanj ne dobe. Ena luknja pod streho ali pod zemljo in mali brlog, ki se kuhinja imenuje, stane precej 200 do 300 kron. Notri so nabasani, da postane vsakemu slabo, kdor pride zjutraj v tako stanovanje, dokler ni prezračeno. Delavcu vzame stanovanje skoro tretjino vsega zaslužka. Še pred par desetletji so plačevali revni dijaki, ki so imeli zjutraj suhi kruh in vodo zraven, opoldne malo juhe in prikuhe v ljudski kuhinji, zvečer pa ravno tam fižolovo solato, za stanovanje, luč in perilo le 4 krone na mesec. Zdaj ga nobena gospodinja za ta denar ne more vzeti. Pred kratkim smo brali, da morajo na Dunaju hiše, ki se zidajo, ponoči stražiti, da ne pridejo nepoklicani gostje tja prenočevat. Cele vrste delavcev, ki nimajo denarja, da bi plačevali stanovanje, si išče počitka na golem zidovju pod odprtim nebom, in še to se zabrani z orožjem v roki. Na kmetih pa dobe vsi berači in potepuhi gostoljubno streho, malo večerje in prenočišče na mehkiem senu.

Kmečko hišo obdajajo zelena drevesa. Čisti zrak razširja pljuča, pogled na jasno ali oblačno nebo človeka tolaži. Ko solnce posije na lepoto božjega sveta, se čuti tudi človek pokrepčane za novo delo. Vedna vojska s sovražnimi močmi, odvisnost od vremena in letine mu bistri um in daje skušnjo,

pa tudi zavest, da je prost človek pod božjo oblastjo, ne pa stroj brez pameti.

Kaj je delavec v mestu? Stroj. In stroju zelo podobno je tudi delo mnogih družin po mestu. Kdor se je v tem delu razmekhužil, nima več smisla za lepoto in vrednost kmečkega dela. Mesto čistega zraka je povsod le smrad od tovarn, avtomobilov, prodajalen in gostilen. Na Dunaju imajo veliko vrtov po mestu, vendar je zrak tako slab, da človeku kar na pljuča leže, če notri pride. Ni čudno, da so ljudje tako bledi in prepadeni. Še hujše je v Parizu. Pravijo, da se mora ljudstvo v tem mestu zadušiti, ker primanjkuje čistega zraka. Revni delavci hodijo spat v velike sobe, 15 do 20 jih leži drug zraven drugega. Kako je pri tem z zdravjem ali s poštenjem, si vsak sam lahko misli. V mestih umrje nad tretjino ljudi za jetiko, ki je čisto naravna posledica teh nezdravih razmer. Tudi na kmetih je v nekaterih krajih veliko jetike, toda izvira iz čisto drugih vzrokov kakor v mestih. Kdor iz kmetov pride v veliko mesto, navadno komaj čaka, da ga more zapustiti, seveda, če ima zadosti pameti. Kaj pa je lepota palač, stavb in vseh družin znamenitosti v mestih z lepoto in veličastvom božjega stvarstva, katero kmet lahko vedno zastonj gleda, ko je v mestih skoro povsod treba plačati vstopnino!

Ubogi delavec v mestih iz svojega stanovanja skoraj nikdar neba ne vidi, le gole stene so pred njim. Ko se noč naredi, se vse v vasi umiri. K večjemu laja kak pes ali pojejo kakí ponočnjaki, katerim se ne mudi k počitku. Drugače je vas popolnoma mirna, nad njo sinje nebo, okoli pa božji mir, kakor bi angeli hišo varovali.

V velikih mestih ni nikoli miru. Čez dan voz za vozom, avtomobil, kočija, tramvaj, avtobus, težki vozovi premoga in Bog ve kaj še vse. Zvečer v mestih šele prav živo postane. Ena posebnost meščana je, da se hoče ponoči pokazati, da je še živ. Vse ulice, gostil-

ne, kavarne, gledišča in zabavišča, vsa je natlačeno polno. Ta ropot trpi do polnoči, do ene ali dveh. Takrat pa že začnejo v mesto voziti zelenjavo, sadje, mleko in druga živila. Misli sem, da je v Monakovem ali Rimu kaj boljše kakor na Dunaju, pa ni nič. Le vedni dirindaj se sliši, da nazadnje človek še ne ve, če ima še svoja ušesa.

Kmečka hiša je hiša molitve, posvečena po večernem rožnem vencu, blagoslovljena s tisočermi vzdihí pobožnih mater in poškopljena z blagoslovljeno vodo, s katero se krope ljudje. Božji blagoslov prebiva v taki božji hiši. V mestih se malo, malo moli, malo hodi k mašam in malo prejema svete zakramente. Še v Ljubljani ne prejema po mnenju dobrih poznavalcev niti četrtri del vseh odraščanih moških svetih zakramentov za Veliko noč. Drugod je še slabše. V današnjih mestih je nekod življenje kakor je bilo nekda v Sodomi in Gomori, kateri je Bog za kazen za grozne protinravne pregrehe končal z ognjem in žveplom.

Na kmetih mora vse delati. Komaj mali shodi, mu že dá oče palico v roke, da živino varuje, na paši pomaga ali kaj prinese. Ubogi gospodar komaj čaka na svoje delavce. Delati morajo tudi stari, četudi le lažja dela. V tem delu od mladega, v napenjaju mišic in moči se razvijajo zmožnosti in ujekleni se telo ter utrdi značaj. Tudi v tem je eden glavnih pogojev, da so kmečki sinovi v vseh stanovih častno zastopani.

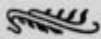
V mestih dela le oče in morebiti še mati doma ali v tovarni. Otroci ne vedo, kaj početi. V šolah jih kolikor mogoče varujejo, da ne bi male revčke preveč izmučili, doma pa nobenega dela nimajo. V mestih je za otroke le šola in zabava. Manjka jim z mladega vaje v trdnem delu. — Vihravost mladostnega življenja se navadno za celo življenje pozna.

Če kdo pride v nesrečo in onemore, najde vselej na kmetih dobra srca, ki mu pomagajo. Naj bo še toliko dela,

ob nesreči, ob požaru se vse pusti, da se bližnjemu dobro stori. Če je kdo res reven in potreben, koliko dobrih src in dobrih rok se mu odpira! Našega kmeta Bog gotovo ne bo pozabil, ker je tako usmiljenega srca. In naj ima zadnji hleb in zadnji groš, delil ga bo s potrebnim revežem. To so res bratje, prijatelji med seboj. Če umrje kak tak revež ali tudi tuj berač, preskrbeli mu bodo pošten pogreb, spremili ga k počitku in zložili še za mašo za njegovo dušo.

Kaj pa je v mestih in na tujem v nesreči? Zaprta vrata, zaprta srca. »Delaj, znoji se, dokler moreš, potem, ko onemoreš, te ne rabimo, lahko pogineš, kaj nam mar?«

Prijatelj, ljubi svoj kmečki dom, ker še ne veš, kakšen zaklad imaš v njem!

Narodne noše.

Vsak pameten človek vidi, da se moda tudi po kmetih zelo hitro menja. Vsako leto mora biti obleka po novi mestni šegi ukrojena. Ravno tako se spreminja okus glede barv in nakita. Da gre pri tem na tisoče denarja brez potrebe v žepe bogatih prodajalcev in tujih tovarnarjev, je samo ob sebi jasno. Zlasti za ženske obleke se vedno več potroši.

Naši dedje so imeli trdno blago, po domače ukrojeno, leta in leta. Mlado dekle je nosilo do zakona svojo pečo ali avbo, fant svoj kratki gvant in golenice iz gamsove ali srnine kože. Kako je bila lepa ta ponosna obleka očetrov. Na Laškem, posebno v Siciliji in Neaplju imajo še zdaj večinoma staro narodno nošo, kakor pred sto leti. Prav isto je na Španskem in skoraj pri vseh narodih Azije in Afrike. Ponosni so na svojo narodno nošo, ki vedno lepa ostane. Oko tujčevu z veseljem počiva na pisani sliki lepih narodnih noš. Za ljudi je pa tudi veliko boljše, ker jih manj stane in dobe boljše blago, kakor ga dobijo naši ljudje od tovarnen. Mode ni treba nikoli spreminjati.

Pravijo, da so na Francoskem najlepše ženske v Arlu. Tam že 200 let niso v noši skoraj ničesar spremenili. Mik Arličank prihaja posebno iz njih zanimive obleke.

Pri nas je zdaj katoliški shod pokazal očito lepoto starih narodnih noš. Koliko lepše bi se podala dekletom ob domačih slovesnostih narodna noša, kakor vsa tuja gizdavost! Ko bi vsaka imela čedno narodno nošo za nekaj let in navadno delavniško obleko za dom in delo na polju, bi ne bilo treba vsako leto novih oblek, ki so drugo leto že grde. Taka obleka bi bila cenejša in veliko lepša.

Seveda ni za enkrat dosti upanja, da se upelje. Kdo se more ustavititi neumnostim časa? Vsaka bi se bala prva začeti. Z narodno nošo bi se prav zelo utrdila tudi slovenska zavednost. Prav

isti vzroki veljajo za fante in može. Kjer morejo in si upajo, naj kar poskusijo. Kjer pa še imajo domačo nošo od prej, med to spadajo tudi naši lepi kožuhi, naj jo nikar ne opuste.

Prodaja poljske zemlje leta 1912.

Mogočno je bilo nekdanje poljsko kraljestvo. V času, ko je Avstrija največ trpela pred Turki in Luterani (leta 1561.), je obsegalo 940.000 km² in štel 35 milijonov ljudi. Bila je res svetovna država prve vrste, proti kateri ni imela takrat Rusija ali Nemčija skoraj nobene moči.

Mogočni plemenitaši so pa usužnili kmete, zapravljali v razkošnih pojedinah krvave žulje ubogega ljudstva in ovirali s svojim uporom vsak poskus slabih kraljev, da bi se razmere uredile. Mogočna Poljska je začela propadati in šla vedno bolj navzdol. Poljska je imela veliko junakov, ki so na bojišču za domovino prehlivali svojo kri, pa tudi veliko izdajalcev, ki so se s tujci dogovorili proti domovini, da bi zaslužili nekaj judeževih grošev in imeli življenje po svojih strasteh s pomočjo tujega zlata.

Ko so sosedje videli slabost nekdanjega velikana, so planili po Poljski in si jo trikrat med sabo razdelili. Pruski kralj Friderik Veliki, ravno tisti, ki je napadel zavratno cesarico Marijo Terezijo in ji iztrgal Lužico, si je izmislil načrt za razdelitev Poljske. Pri prvi delitvi si je odrezal 214.000 km², to je toliko, kakor tretji del sedanje Avstro-Ogrske. Deležne so bile tega Ruska, Pruska in Avstrija. Pri drugi operaciji sta ji pa Pruska in Ruska odrezali 330.000 km². Pri tretji so bile leta 1795. zopet vse skupaj, vzele so vse, Poljska je nehala biti samostojna. Poljaki so prišli pred tujo oblast. Kako so jih Rusi zatirali, bomo ob drugi priložnosti povedali.

Nemci so hoteli poljske dežele na vsak način ponemčiti in zato na slovansko zemljo le Nemce naseliti. Poljaki so bili le revni kmetje in zadolženi plemiči. Mislili so, da bo šlo prav lahko z nakupom zemlje. Toda vzbudila se je pri ljudstvu ljubezen do domače grude. Milijone in milijone je dajal pruski deželni zbor za ponemčevanje poljskih krajev. Ker ni šlo z lepa, so sklenili postaviti, da se posestva po komisijah, ki so bile v ta namen postavljene, lahko razlastijo.

Cena zemlje je poskočila, Poljaki se branijo in sami nakupujejo posestva zadolženih posestnikov, toda vsega ne morejo proti nemški premoči.

Lani je bilo 307 veleposestev in 379 kmečkih gospodarstev na prodaj s skupnim obsegom 130.000 ha. Skupno je bilo 88,4 odstotka veleposestev in le 11,6 odstotka kmečke zemlje. Nakupili

so pa lani 25.231 ha za 35,44 milj. mark. 1 ha je veljal povprečno 1400 mark, kar je prav visoko, ker eno oralo bi prišlo na 913 kron, seveda vsa zemlja skupaj, ne le nekaj rodovitnih parcel. Tako drago še niso nobenkrat plačevali. Leta 1911 je veljal 1 ha 1395 mark, leta 1910 le 1114 mark. Plačevali so 144 mark več, kakor eno leto čisti zemeljski donos, določen po davčnem uradu.

Leta 1910. so kupili le 14.898 ha, leta 1911. 8938 ha. Od Poljakov so kupili lani le tretjino vse zemlje, drugo le od Nemcev, ki so že prej zemljo tam imeli. To je bilo že zelo veliko. Prejšnja leta je bilo le 13,4 odstotka poljske zemlje kupljene.

To politiko so začeli Nemci leta 1886. in nakupili do zdaj 391.415 ha od veleposestev in 28.304 ha od kmetov, skupno 419.719 ha za 414,7 milj. mark. Od Poljakov so skupno nakupili le 28,7 odstotkov, drugod od Nemcev. Le lani so ustanovili 26 novih nemških vasi in dali vsaki 400 ha posestva. Naseljenih je do zdaj na poljskih tleh z nemškimi denarjem 20.593 družin, ki štejejo 123.558 glav. Ta naseljevanja so doslej stala Nemce 825.847.000 mark. Dohodkov so pa imeli le 260.782.000 mark, torej čiste izgube 565.065.000 M. Torej so morali Nemci plačati za poljsko zemljo doslej čez 600 milj. kron.

Zidati morajo v novokupljenih krajih tudi nemške šole in protestantske cerkve, zemljo urediti in jo izboljšati. Naseljenci se v resnici vsedejo k polni skledi. Toda večinoma niso Nemci veseli svojih naseljencev, ker ti ne iščejo toliko dela, kakor jela.

Poljaki so se pa v ti nevarnosti utrdili. Osnovali so banke, ki posojujejo denar in pokupijo, če kmet ne more več držati. Rodoljubje se je vzbudilo, ki za nobeno ceno ne pusti domače zemlje v tuje roke.

Danes so v gospodarskem oziru nemški Poljaki boljši, kakor vsi drugi. Veliko žalostnejše so pa razmere Poljakov na Avstrijskem, ne v narodnem oziru, ker glede jezika so na najboljšem vseh avstrijskih Slovanov, ampak v gospodarskem. Desetkrat več zemlje, kakor so jo Nemci z 600 milijoni kupili v Poznanju in Braniboru, so dobili v Galiciji Judje in drugi tujci od poljskih plemenitašev in kmetov. Žganje uničuje kmeta, jud pa gospodarji v deželi. Na stotisoče ubogih trpinov zapušča domovino in si išče sreče drugod.

Ribja moka.

Na milijone rib polove ribiči v morskih vodah. Ob morju se ljudje največ od rib žive. Mi smo daleč od morja, vendar poznamo povsod slanike in polenovko, še sardine v škatljah nam niso neznane.

Ko pripravljajo morske ribe, navadno tam, kjer izločijo ribiči svoj lov,

pride pri večjih ribah mnogo odpadkov, kakor glava, plavuti in notranji deli. Pri manjših ribah je veliko nerabnih ali tudi že nagnitih. Vsi ti odpadki so nekdanj ostali na morskem obrežju brez koristi in okuževali zrak cele okolice.

Ljudje pa skušajo prav vse v denar spraviti, kar se dá. Kakor imamo kostno moko od živalskih kosti, mesno moko od živali, ki so poginile (ta je za prešiče še posebno dobra), so hoteli porabiti tudi redivne snovi v teh ribjih ostankih. Zbrali so torej te kosti in meso, vse dobro posušili in polili z razkuževalnimi tekočinami, da bi ne bilo notri kake kuge ali pogubne glive. Nato so vse v ognju pregreli in zdrobili v drobno moko. Toda ni še šlo. V tej moki je bilo še preveč ribjega olja, katero živini ne diši. S potrebnimi stroji so torej še olje odvzeli in zdaj poskusili to ribjo moko prešičem in kuretini pokrmiti. Zdaj je pa šlo. Prašiči jo začetkom niso marali, ko so se je pa navadili, so jo prav s slastjo žrli. Pokazalo se je tudi, da je ribja moka na pitanje zelo ugodno vplivala. Neki posestnik je prav natančno izračunal, da se porabi za izpitanje 1 kg žive teže pri prašičih brez ribje moke 5 kg ječmenovega droba; če se pa pridene krmi deseti del 1 kilograma, to je 100 gramov, ribje moke, pa zadostuje 4 kg ječmenovega droba. To je prav verjetno. Ribja moka ima v sebi veliko beljakovin in fosfora. Glavni učinek ribje moke je v boljši izrabi dane krme. Zlasti tam, kjer se veliko z žitom pita, se prav svetuje ribja moka.

Pri nas jo je poskusilo pitališče v št. Lovrencu, ki ima zdaj okoli 200 prašičev. Krmi se večinoma z žitom. Pridene se vselej nekaj ribje moke, na dan 10 do 12 kg. Uspehe pitanja bomo pozneje priobčili. Lahko pa že zdaj povemo, da so izvanredno ugodni. Poraba ribje moke se je izvanredno izkazala. Začetkom jo prašiči niso marali. Dati smo jo morali med mleko, da so se je počasi navadili. Zdaj jo imajo za pravo zabelo. Dano krmo prav dobro poplačajo s prirastkom na teži. Moremo jo vsakemu, ki pita prašiče, priporočati.

Seveda ni vsaka ribja moka enaka. Steparji imajo povsod svoje prste vmes, kjer se dá iz tujih žepov kaj zaslužiti. Vse so zvarili vmes, reči in snovi, ki so brez vsake krmilne vrednosti. Le ribjega olja pa niso zadržali stran vzeli. Taka ribja moka je pa lahko zelo škodljiva ali celo strupena. Pomisliti je treba, kje se kupi. Malovredno blago je vedno najdražje plačano. Ker pa noben kmet ne more poznati razne trdke v Hamburgu in Amsterdamu, ki prodajajo ribjo moko, je c. kr. kmetijska družba preskrbela najboljšo ribjo moko, kjer jo more vsak naročiti.

Nalezljive živinske bolezni in razkuženje.

Na milijone kron so naši kmetje že imeli škode vsled hudih živinskih bolezni. V mnogih krajih so kar vsi prašiči v vasi šli. Če taka nesreča gospodarja zadene, je udarjen za par let. Potrebno je torej, da bolezen dobro pozna in se s svojo živino pred njo zavaruje. — Najbolj nevarne kužne bolezni so: vranji prisad, rdečinka, prašičja kuga, jetika in kuga na parkljih.

Te kužne bolezni se razširjajo le po bacilih in ne nastanejo same od sebe. Bacili pridejo od obolele živine ali po odpadkih, po vodi, po kašlju, po slini ali toku iz oči ali ušes. Navadno pridejo tealezljive kali na več načinov od bolnih živali. Pri rdečinki in vranjem prisadu pridejo bacili po črevah v odpadke. Bacili so one kali, katere bolezen zanesejo. Kuga in jetika se zanesejo po vodi živali, po slini in drugih načinih kuga na parkljih.

Ti bacili, ki pridejo od živali, se primejo tal v hlevu, nastilja ali spodnjih delov sten. Naberejo se tudi na orodju, ki je v hlevu postavljeno. Bacili, ki se izločijo pri kašlju, kar se navadno godi pri prašičji kugi in pri jetiki, so včasih tako majhni, da dolgo v zraku plavajo, navadno nekaj metrov okoli kašljajoče živali, in se navadno primejo kake stene ali pridejo na tla. S tem imate pojasnjeno, zakaj se kuga tako lahko zanese po deklah, katere prašiče krmijo, ali prekupcih, ki jih pridejo le pogledat. Prav nevarni za raznašanje so tudi rezarji. Strop in gornji deli sten se navadno ne okužijo. Kali bolezni se zanesejo po ljudeh ali po živalih samih tudi na sosedne hleve. V tem ni nikdar preveč previdnosti. Nekdanj so se bali tudi prahu iz takih okuženih hlevov. Zdaj je dokazano, da kali na suhem prahu kmalu izgubijo svojo moč. Tealezljive snovi pridejo od živali že nekaj dni poprej, kakor se bolezen na zunanje pokaže; ostanejo pa tudi nekaj dni, včasih še tedne in mesece pri živali, ki je že prebolela. Za tako prebolelo žival te kali niso več nevarne, za druge znajo smrtonosne postati. Zlasti pri prašičji kugi nevarnost okuženja dolgo ostane. Poznajo se take živali na onj grintavosti, katere se vsaka gospodinja boji.

Če imaš po prestani bolezni še prašiče, ki se le slabo rede in ne morejo hoditi, daj jih precej mesarju ali jih zakolji doma, ker je meso zdravo. Drugim jih ne smeš prodati, ker bi znal bolezen v celo okolico zanesti.

Najmanjalezljivih snovi se izloči pri jetiki, največ pri prašičji kugi, precej tudi pri drugih boleznih. Te kali živijo po več tednov, nekatere celo več let. Ko bi človek vedel, da te snovi ne bi mogle dolgo žive ostati brez živalskega trupla, bi kar svoje hleve par tednov prazne pustil, pa bi se bolezen izgubila. Žalibog, da se to v resnici ne

zgodí. Škodovati zamorejo, ako se ne uničijo, skozi več mesecev ali več let.

Pri jetiki in navadni prašičji kugi živi bacil 2 do 3 mesece. Pri rdečinki, vranji bolezni in hudi prašičji kugi se ohranijo bacili pol do 1 leta in se lahko tudi brez živalskega telesa sami razmnožijo. Skoro najbolj nevaren glede trpežnosti je vranji bacil, ki se čez več let živi. Koliko gospodarjev je imelo leto za letom v hlevu rdečinko ali kugo. Prašiči se niso redili, vsako leto je kateri poginil. Mislili so, da imajo slabe živali ali da je narejeno, pa je bila le bolezen vzrok nesreče, ki se je vedno ponavljala. Kako pa pride bacil v žival?

Navadno uživa prašič okuženo hrano ali vodo, grize z bacili razpolnjeno steljo ali steno v hlevu, vdihava bacile z zrakom ali jih stakne, ko rije po zemlji ali se podi po svinjaku. Če se je prijel bacil roke ali obleke onega, ki prašiče krmi, bo skoraj gotovo ta kal prišla v hrano in po hrani bolezen v prašiča. Pri najbolj nevarni prašičji kugi pridejo bacili navadno z vdihanjem v žival, pri vseh drugih večinoma po krmi. Če pride bacil v žival, nastane gotovo bolezen. Sila in moč bolezni je pa odvisna od množine bacilov, ki pridejo v žival in splošnega zdravja živali. Nekatere imajo več, druge manj odporne moči. Le pri prašičji kugi in kugi na parkljih ne pomaga nobeno zdravje. Opazili so tudi, da redko zbolijo na rdečinki prašiči, ki še niso tri mesece stari. Prav dober pripomoček zoper razne bolezni je paša prašičev. Če te nimaš, spusti jih vsak dan nekaj ur na obsežni ograjeni prostor.

Kadar se bolezen pokaže, je treba najprej misliti, kako bi jo naglo zatrli. Za uničenje bacilov imamo razna razkuževalna sredstva na razpolago. Najcenejše tako sredstvo je solčna luč, ki umori navadne bacile v 3 do 12 urah. Toda v svinjake solčna luč ne more sijati. Pač pa je dobro, če prebolele živali spraviš na solnce, da jim ta svetloba zamori kali, ki so na njih truplu. Posušijo se bacili v 2 do 3 tednih. Če pa ima kdo kugo, mora po prestani bolezni hlev popolnoma razkužiti in 2 do 3 tedne ne sme nobene živali noter dejati.

Najhitreje in najbolj gotovo pa pomaga visoka toplota. Vsi bacili se zamore v nekaj minutah pri toplini nad 70°. Najboljši in najcenejši pripomoček za razkuženje je torej navadni krop. Vsa obleka dekel in hlapcev, ki imajo opraviti z bolnimi živalmi, se mora v kropu namočiti. Še bolj gotovo je, če se prekuha. Hlev in vsi deli in vsa korita se morajo s kropom dobro izmiti, vsa posoda in vse drugo, kar se rabi pri krmljenju in posebno čenjenju nekaj minut v kropu držati. Marsikomu se zdi neumna taka natančnost. Toda le največja natančnost nam more pomagati, da ne pridemo v še hujšo nesrečo.

Posebno nevaren je tudi gnoj. Ako se gnoj izpelje na travnike ali njive, kamor pridejo prašiči, se prav lahko

zgodí, da bodo prašiči pririli do bacilov in tako bolezen zopet v svinjak zanesli. Najboljše bo, da vsak gnoj iz okuženih hlevov dobro z beležem poliješ ali še zmesiš.

Prav tako se mora tudi priporočati soda. Da bo imel krop večjo moč pri uničenju bacilov, prideni na 100 litrov kropa 3 do 5 kg sode. Soda vse omeči, krop pa na konča.

Prav dober razkuževalni pripomoček je tudi navadni belež, ki se rabi v dveh oblikah. Tanki belež se napravi iz 1 l dobrega ugašenega apna in 20 l vode, debeli belež iz 1 l apna in 3 l vode. Slednji se rabi le pri tleh in pragih svinjakov. S tem beležem se namaže in potem vse z vročo vodo izpere.

Navadni tanki belež nam pa dobro služi pri razkuževanju, ker zamori bacile v 2 do 3 urah. Treba je dobro izbeliti stene, orodje, hodnike in vse drugo, kjer se more bacil prijati. Če se dobro pobeli, se navadno tudi hitro suši. Navadno bodo mnogi bacili vsled posušenja poginili.

Se bolj za gotovo deluje: lisol, karbol, kreolin, kresol, formalin in sublimat. Za splošno porabo so ta sredstva predraga. Toda za umitje rok in osnaženje črevljev naj bi imeli povsod lisol, karbol ali pa galico pri roki. Za tako važnost je že treba malo pazljivosti.

Letošnje skušnje z gnojenjem.

Malokatero leto se je tako očito videl na polju učinek gnojenja z gnojnico in umetnimi gnojili, kakor letos. Gospodarji, ki niso imeli pognojnih travnikov, so tako malo otave nakosili, da se pri nekaterih še delo ni izplačalo. Sena je bilo malo in še tisto slabo. Pesa, ki ni okušala hrane močnih gnojil, je večinoma majhna in slaborastna. Opaža se tudi, da je črv največ škode napravil na travnikih in njivah, ki so bile slabo zagnojene.

Kdor je pa gnojil, mora biti letos vesel. — Lani smo dobili pri nas jeseni en vagon superfosfata, da bi poskusili, če je superfosfat tudi za jesensko gnojenje travnikov, za kar smo doslej le Tomaževo žlindro rabili.

En posestnik je vzel 6 vreč superfosfata in ga potresel jeseni po močvirnem travniku. Sosed, ki ima ravno zraven jednako velik travnik, ni nič potresel. Pri prvi košnji je imel gospodar, ki je gnojil, tri vozove sena, pri drugi košnji tri vozove otave več. Gnojenje s superfosfatom se mu je dobro izplačalo.

Drugi gospodar je potrosil po velikem travniku 5 vreč superfosfata. Navadno je imel 6—7 voz sena; le enkrat ga je bilo 8. Travnik so spomladi še dobro prebrnali. Sena je bilo 12 močnih voz, kakršnih popred niso nikdar nadedli. Tudi otave je bilo skoro za polovico več kakor na negnojnih parcelah ravno zraven.

Sam sem že več let gnojil travnikom le s superfosfatom. Uspehi so popolnoma zadovoljivi. Zdaj ne mislim več rabiti žlindre. Vsi naši ljudje, ki so poskusili jeseni na travnikih superfosfat, so z uspehi popolnoma zadovoljni. Mogoče je pa, da se nekaterim zemljam žlindra bolj prilega. Splošno pa lahko rečemo, da je superfosfat cenejši in boljši kakor žlindra, kolikor sem mogel opazovati na lastnem polju in pri kmetih v okolici.

Je pa še nekaj drugega zraven. Denar za Tomaževo žlindro gre izključno na tuje. Superfosfat izdelujejo tudi na domači zemlji, da imajo tudi slovenski delavci pri tem nekaj zaslužka.

Prav iste uspehe smo dosegli na polju. Kako revna je turšica, kjer niso nič gnojili! Pese je na dobro zagnojnih njivah najmanj trikrat več. Kdor vidi tako njivo, spozna sam, kaj je pamet v gospodarstvu. Pesa se mi je letos posebno posrečila. Spomladi sem dal najprej potrositi nekaj kalijeve soli, kar se lahko že jeseni stori. Saj je pesa kalija posebno željna in zanj vselej hvaležna. Ravno pred so mi učeni možje pravili, da kalija naša zemlja ne potrebuje, ker ga je že tako zadosti v grudi. Potrosil sem ga vendar po travnikih in njivah. Na travnikih sem imel seno in otavo, kakršna ni bila nikjer drugod. Zmes superfosfata in kalija se mi je najmanj trikrat izplačala.

Torej pesi sem pomagal najprej s kalijevo soljo, potem sem dal gor navoziti nekaj voz gnojnice in precej hlevskega gnoja. Orali smo prav globoko, kar je za peso neobhodno potrebno. Brez globokega oranja ne more svojih korenin globoko in razsežno razpresti. Sejati se pesa ne sme pogosto ali še solata vmes, ker je potem vse drugo drugemu na poti. Do 200 malih vozičkov so izvozili perja za prašiče in krave. Posamezne pese imajo pa še zdaj do 3 kg in čez. Isto so izkusili tudi drugi kmetje ki so dobro gnojili. Delo je isto, pridelka je pa zaradi malega truda pri dovozu gnojnice in stroškov za umetna gnojila, ki so neznatni, gotovo trikrat toliko.

Prepričan sem, da si ne bo naš kmet nikdar pomagal, če ne bo na svojem polju več pridelal, kar se prav lahko doseže.

Prav isto, kakor pri pesi, se je videlo tudi pri turšici, za katero letos ni bila letina posebno ugodna. Največ je škodoval zgodaj vsajeni turšici spomladni mrz in deževje meseca julija. Turšica hoče imeti obilo solnca, da obrodi dosti sadu. Zdaj se bojijo, da letos še dozorela ne bo povsod.

Na mnogih krajih je turšica letos zelo slaba. Kjer so pa dobro gnojili, je kljub slabemu vremenu dobro rastla in lepo zori. Tudi pri turšici se je superfosfat posebno izkazal.

Superfosfata se pri nas že zelo veliko porabi. Veliko premalo je pa dosedaj kali znan. Na travnike, ki naj rodijo dobro krmo, ga bomo morali dati. Toda tudi njive ne bodo smele več kalijeve lakote imeti. Kali koristi prav vsem rastlinam. Kar eno leto prav ne pride, se pa drugo porabi. Dober je tudi kajnit, toda ima le 12—14% kalija. Zaradi velike oddaljenosti pride kalijeve sol precej cenejši. A. O.

Našim čebelarjem.

Po dolgotrajnem poletnem deževju je nastopilo od 22. avgusta nadalje najprijetneje, toplo-vlažno vreme, ki je omogočilo čebelarjem, da so zamogle v najizdatnejši meri izkoristiti ajdovo pašo. Žal, da je to trajalo premalo časa in da so bili panji malo obljudeni, sicer bi bil uspeh veliko večji. To zadnje dejstvo nam daje letos posebno pomisliti. Celo poletje smo se borili z neugodnim vremenom, matice so bile skoraj popolnoma ustavile zalego in naenkrat je nastopila najboljša paša. Čebele so se trudile, da so jo po možnosti izrabile, matice so tudi na novo začele leči jajčeca, vendar so ostali panji malo obljudeni in bodo kot taki prišli v prezimovanje. Pri odjemanju medu in voska pridejo pa nevesči čebelarji in medarji ter še ta mala ljudstva zažvepljajo, samo da jim lažje in hitrejšo odvzamejo njih pridelke. Ze pred 140 leti je učil naše čebelarje naš čebelarski veleum Janša, da naj ne končajmo čebel v jeseni, ampak naj si jih ohranimo za prihodnje leto na ta način, da iz istih panjev, ki jim odvzamemo med in vosek, čebele prepodimo ali preženemo v one panje, ki jih ohranimo čez zimo.

Žal, da je to velevažno jesensko opravilo še dandanes pri naših čebelarjih malo razširjeno. Odtod izvira, da imajo naši čebelarji večinoma slabe čebele, da one le v prav dobrih letinah kaj prida nanese, sicer pa životarijo in zato se pri nas čebelarstvo ne more pospeti na tisto narodno-gospodarsko stopnjo, ki bi jo lahko zavzelo.

Pri letošnji slabi letini in pri malo obljudenih panjih se bodo slabi nasledki zažvepljanja čebel posebno hudo v prihodnjem letu maščevali. Naša dolžnost bodi, da to negospodarsko postopanje zatremo in da naše čebelarje navadimo, kako naj sedaj po ajdovi paši čebele združujejo, da si ohranijo čez zimo močna ljudstva in da bodo v božiču z večjimi uspehi čebelarili.

Združevanje čebel se izvršuje pri nas na Slovenskem v drugi polovici septembra meseca. Panje, katerim se namerja odvzeti med in vosek, se odloči in se postopa po tem navodilu:

Za čebelarstvo so v jeseni mero-dajne samo one čebele, ki so se izglele v poznem poletju in v jeseni. Te bodo ostale čez zimo in bodo prihodnjo spomlad do maja meseca živele in delovale. Te ohraniti ima namen združevanje. Vse ostale čebele delavke nimajo nobenega pomena, ker bodo še v jeseni ali vsaj pozimi pomrle in nima od njih čebelar nikake koristi. Iz tega razloga bo skušal čebelar ohraniti si te mladice, za ostale se ne bo brigal, ker so mu bolj v nadlego, kakor pa v korist.

Ako ima čebelar panje s premakljivim delom, je združevanje zelo preprosto delo. Na določen dan proti večeru vzamemo panj, kateremu namerjamo odvzeti med in vosek in ga dene-mo na mizo. K njemu pristavimo panj,

ki mu hočemo dodati čebele. S tobakovim dimom damo čebelam obeh panjev enak duh. Potem poiščemo matice prvega panja in jo odstranimo, osirotele čebele pa iz satnikov dodamo drugemu panju. V tem času ne opazimo pri količkaj pazljivem združevanju nikakega klanja. Združeni panj postavimo nato na svoj prvoten prostor v čebelnjaku. Osirotele stare čebele bodo drugi in tretji dan še obletavale kraj svojega panja, a se bodo kmalu porazgubile, mladice pa bodo ostale v združenem panju, kjer so bile radovoljno sprejete. Enako postopamo z vsemi panji, ki jih hočemo združiti.

Kako naj pa združujemo kranjiče, to je panje, ki nimajo satnikov?

O tem nas podučijo čebelar in čebelarski trgovci I. Strgar tako-le:

Lepega dne, to je takega, da čebele dobro izletavajo, postavi one panje, ki jih nameravaš podreti, iz starega mesta, oziroma stojišča, za par sto metrov proč na drug prostor, tam pa, kjer so prej stali, nastavi prazne panje. Zvečer boš imel po praznih nastavljenih panjih stare čebele, ki jih potem lahko zažvepljaš, ker te bi se itak že v jeseni poizgubile, spomladi pa sploh ne dočakajo. V onih panjih, ki si jih prestavil, pa imaš pri matici samo mlade čebele, ki jih prepodi bodisi že na ta ali oni način iz panjev in jih dodaj v okrepljenje drugim panjem. Seveda moraš matice prej odstraniti. Sploh nam izgubijo panji do zime zelo veliko muh in to je glavni vzrok, da slabo prezimijo in se spomladi slabo razvijajo. Ako jih pa okrepimo z mladnicami, pa se nam pokaže spomladi za majhen trud velik uspeh.

Prepodenje ali združevanje samo je prav preprosto.

Panj se obrne na hrbet, odbije se mu spodnjo stranico, čebele, ki nemirno sem in tja tekajo, ne pikajo, če jih ne stisneš, ker so se nasrkale medu. Poišče se matica, ki se navadno kmalu dobi. Nato se pristavi osiroteli panj k onemu, kateremu hočemo čebele dodati in z lahkim trkanjem in tobakovim dimom prepodimo čebele iz panja, ki kar trumoma leté v nastavljen panj. Tu jih čebele radovoljno sprejmejo, ker prinese s seboj polni želodček medu. Iz prepodenega panja se potem med in vosek izrežeta. Ako se nahaja v panju še kaj zalege, dá se ista združenemu panju, da jo izgoji.

Na tak način smo si ohranili vse mladice in zalego ter imamo priliko, da vse satovje po svoji vrednosti razdelimo in ohranimo.

Čebelarji! Oprimate se vsi še letos združevanja čebel in opustite za vselej žvepljanje, ki se nikjer drugje ne izvršuje več kakor pri nas na Slovenskem.

A. L.

Tržni pregled.

Vplivi žetve se že kažejo v svetovni trgovini. Vsled lanske ugodne žetve je imela lani Amerika vajeti v rokah. Letos

so navadno vsaki teden poslali okoli 20.000 vagonov same pšenice v Evropo. To vodstvo v žitni trgovini bo letos prišlo v ruske roke, kjer imajo prav veliko dobrega blaga. Da bi kmetje preveč ne silili z žitom na trg, je vlada tudi letos dovolila veliko milijonov predujema, da se vse počasi dobro proda. Na teden pride iz Ruske po morju do 25.000 vagonov. Prav dobra je na Ruskem tudi rž.

V Evropi se bolj kislo drže. V Galiciji je napravila vode škode do 250 milijonov kron. Žitno polje je voda uničila. Celi okraji so bili pod vodo. Prav podobno je na Češkem. Zdaj računajo, da bo avstrijska pšenična žetev za 1 milijon vagonov manjša kakor lani. Ta račun pa ni posebno zanesljiv, ker so ga delali le pri zeleni mizi. Na Francoskem mora vsak kmet povedati, koliko je pridelal posameznih vrst žita; tudi za vino se mora napraviti napoved. To je zanesljivo. Pri nas pa poročajo ljudje za cele dežele, kateri o kmetiji še pojma nimajo. Naša žetev je bila prav dobra, pšenica je izredno obrodila. Skoro gotovo bo drugod ravno tako.

Zdaj se vedno bolj spoznava, da je pri nas na deželi veliko pomanjkanje denarja, ker banke in mestne hranilnice pobero kmečki denar. Banke imajo denar v trgovini in tovarnah, mestne hranilnice pa v raznih spekulativnih napravah. Gospodarstvo pa nujno potrebuje denar. Kako nespametno je, da kmetje nosijo denar v banke in mestne hranilnice, ko imamo sami toliko potreb.

Letos se zelo pozna lanska slaba vinska letina in pomanjkanje denarja pri dacu. Najemniki daca tožijo, da še nikdar ni bilo zanje tako slabo. Povsod kaže le na izgubo. Morebiti so tudi ljudje malo spoznali, da mora pijančevanje uničiti vsako gospodarstvo. Dokler žganja ne opustimo, je vsak napredek nemogoč.

Precej hudo je pa v tem še zdaj na Ruskem. Tam ima država monopol žganja, kakor je pri nas v monopolu sol in tobak. Lani je imela Ruska vseh stroškov pri žganju 638 milijonov kron. Pri tem je treba pomisliti, da je ruska uprava zelo draga in za mazilo občutljiva. Čisti dobiček od žganja je znašal lani 202724 mil. kron. Tam imajo le državne žganjarne. Pa jih ni posebno veliko. Na 5922 ljudi pride ena žganjarna. Lani so izpili 96 milijonov veder žganja. Na vsakega človeka pride povprečno 75 litra žganja na leto. Največ ga izpije Moskva, 559 mil. veder za 148 milijonov kron na leto.

Leta 1894. so izpili žganja le 64 milijonov veder. Kaj pomaga obilna žetev in ves napredek v kmetijstvu, če se pa od leta do leta množi poraba žganja, ki bo uničil Ruse, če ga ne bodo pustili. Država ima v tem monopolu svoj najboljši dohodek. Pri nas je prav isto z žganjem in tobakom. Nobenemu kajenje nič ne koristi. Vendar se v naših deželah vsako leto več milijonov brez koristi zavrže.

Po drugih deželah so spoznali, koliko škoduje kmetu razkosano zemljišče. V enem kraju ena parcela, v drugem druga, vse vprek, da se ljudje le preradi kregajo med seboj. V Švici gre komasacija, to je zlaganje zemljišč prav veselo naprej. Tudi

v naših severnih deželah so jasno spoznali, kako je to zanje potrebno. Skupno so izvršili tako zlaganje na 83.377 ha med 14.401 gospodarjem. Pri nas je skoro nemogoče komasacije začeti.

Cene goveje živine gredo še vedno nazaj. Naši kmetje so spomladi drago vole kupili; zdaj pa še svojega denarja ne bodo nazaj dobili. Nekateri so iz obupa vse pustili in šli v Ameriko. Trdili smo že večkrat, da je pitanje volov za naše gospodarje predrago. Stane več kakor se dobi. Treba se bo kakor koli mogoče lotiti prašičev in krav.

22. septembra je bilo na dunajskem trgu 5117 govedi, in sicer 3386 debele in 1731 plemene. Prodajali so se ogrski voli: Ia. 96—116, IIa. 86—94, IIIa. 80—86. Domači voli: Ia. 100—116, IIa. 88—98, IIIa. 80—86. Biki 78—92. krave 67—94. Cena je padla za 2—10 K pri 1 meterskem stotu. Pri nas se dobro rejena živina še proda, toda za plemeno nobeden ne mara. Od sejma do sejma jo prerivajo, včasih se kateri oprime, splošno je pa slaba kupčija.

Prav velike težave so imele zdaj mlekarne po celem Avstrijskem. Koncem avgusta in začetkom septembra je bilo izredno veliko paše. Množina mleka je narasla, poraba masla in mleka je pa vsled obilnega sadja precej padla. Češke mlekarne so imele na Dunaju meseca septembra 16 tisoč kilogramov masla v zalogi, nižjeavstrijska mlekarne je morala vsaki dan 20.000 litrov mleka posneti; pri nas so bile nekatere mlekarne že v nevarnosti. V Švici je padla cena pri siru za 25—30 frankov pri 1 met. stotu. Koncem septembra so se razmere pri maslu precej na boljše obrnile. Češke mlekarne so v par dneh vse maslo po prav dobri ceni prodale. Trst in Reka sta bila olajšana, ker ne tiščijo več od severa tja. Mi smo se pa oddahnili, ko so začeli zopet po maslu poprašeovati. Za sir pa zaenkrat ni posebnega upanja na ugodnejše cene, ker je blaga preveč v tujih deželah. Pri zimskih sklepih bomo morali biti vendar previdni in se ne prezgodaj podati.

Prašiči imajo še vedno primerno ceno. Kakor navadno jeseni, skušajo tudi letos mešetarji po dogovoru cene pritisniti. V resnici so cene lepo rejenih mladicev na svetovnem trgu izredno visoke. Proti zimi bodo prašiči skoro gotovo padli. Tudi naši ljudje spoznavajo, da se da pri prašičih največ zaslužiti. 23. septembra je bilo na Dunaju 9032 mladih prašičev, ki so se plačevali: Ia. 132—140, IIa. 120—130, IIIa. 106—110. Debelih je bilo 14.478, katere so plačevali: Ia. 110—112, IIa. 107—109. Cena je padla za 6—12 v.

Pšenice se bo pridelalo na Bulgarskem 16'5 mil. met. stotov, na Francoskem 87'833 mil., na Ogrskem 45'362 mil., na Laškem 57 mil., na Rumunskem 24 mil., Kanada bo dala 57'425 mil., Severna Amerika 205'078 mil. Računajo, da se bo pridelalo na celem svetu 906 milijonov meterskih stotov pšenice, precej več kakor lani.

Rži pridelala največ Ruska in Nemška. Vse rži bo letos do 380 milijonov stotov, ječmena 267 milijonov, ovs 497 milijonov, izmed tega je 60 milijonov v Kanadi in 154 milijonov v Severni Ameriki. Ovs bo pre-

cej manj kakor lani. Ves pridelek cenijo na 497 milijonov meterskih stotov. Turšice bo na Bulgarskem 11'5 mil., na Ogrskem 46'93 mil., na Laškem 25 mil., toda Severna Amerika bo sama dala 597 milijonov stotov. Vse turšice skupaj bo 703 mil. stotov. Številke seveda niso tako trdne, da bi nanje prisegel, vendar niso prav daleč od resnice. Vidimo pa iz tega, kakšni reveži smo v primeri z bogatimi tujci. Če Amerika s Kanado in Argentinijo zapre svoje žitnice Evropi, bi morali na Angleškem, Nemškem in drugod kmalu od lakote umreti. — Posebno lepo turšico ima Rumunska, ker je zorela v najlepšem vremenu. Tudi pri nas se obeta ob ugodni jeseni prav obilen pridelek.

Vina bo na Dolenjskem splošno malo. Gornji kraji ne bodo skoro čisto nič imeli, v spodnjih je pa boljše. Vina bo tudi na Ogrskem za 10—50 % manj. Na Vipavskem in v Istri pa kaže prav dobro. Tudi Laška obeta dosti vina.

Hmelja se je dobro polovico manj pridelalo kakor lansko leto. Pivo se torej skoro gotovo ne bo pocenilo.

Krompir je letos tudi tako obrodil kakor že dolgo let ne. Povsod imajo prav obilno dobrega blaga.

Na Ogrskem so se kmetje pritoževali, da jim tovarnarji peso preslabo plačajo. Domenili so se, da osnujejo skupno zvezo za prodajo. Toda tovarnarji so poznali revnega kmeta in ostali neizprosni. Drug za drugim vozijo zdaj peso po cenah, katere je kartel tovarnarjev določil. To je povsod, kjer kmetje niso edini.

Samo enkrat v življenju!

50.000 spalnih odelj po K 1'95

za izvoz na Balkan določeno, a radi vojne nevarnosti pridržane, iz pristne bruske Himalaja-volne, okoli 200 cm dolge, 130 cm široke, v krasnem črnatem meles-lesinu s krasnimi barvanimi bordurami se boje samo še kratak čas prodajale za polovično tovarniško ceno po K 1'95 komad. Te Himalaja spalne odelje so vroline dvakrat tega denarja in se dobe pri nas po teh senzacionalno nizkih cenah samo dokler je kaj zaloge.

- 1 komad Himalaja spalne odelje stane le K 1'95
- 3 komadi Himalaja spalnih odelj stane le K 5'70
- 6 komadov Himalaja spalnih odelj stane le K 11—

Samoprodaja po povzetju

M. Swoboda, Dunaj III/2, Hlesgasse 13-404

„CROATIA“

! Zavarovalna zadruga v Zagrebu !

Ustanovljena 1. 1884. Ustanovljena 1. 1884.

Prevzame v zavarovanje proti škodi, ognju in streli in življensko zavarovanje v raznovrstnih kombinacijah in zelo nizkih cenah.

GLAVNI ZASTOP za HRANJSKO, STAJERSKO in KOROŠKO v LJUBLJANI pri tvrdki

Kmet & Comp. Mar. Terezije cesta 8.

Sposobni mestni poverjeniki in akviziterji se sprejmejo pod ugodnimi pogoji. 3928

Pokrivanje streh brez popraviljarja. Obkladanje zidov proti neugodnemu vremenu z

Šternit

skriljem

Edino tedaj prisiten ako vsaka plošča nosi obvarovano znamko Šternit z utisnjenimi črkami

TOVARNJA LJUBOVIT NAT/ČHEK VOČKLABRUCK ZOOBNA MITTELW. DUNAJ, IX

Zastopnik: Janach & Co., Trst.

Potniki v Ameriko
kateri želijo dobro, poceni in zanesljivo potovati, naj se obrnejo na

Simona Kmetetz-a

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 26.

Vsa pojasnila se dobe brezplačno.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.

Povzroča slast do jedi, okreпча živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 8000 zdravniških spričeval.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Najboljša in največja potreba za drogerije, kemikalije, medicinska zelišča, tudi po Kneippu, ribje olje, toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščin, sredstva za desinfekcijo. Velika zaloga najfinjšega konjaka in ruma. 3726

Oblastveno koncesirana oddaja strupov.

Za živinorejce: posebno priporočljiva: grenka sol, dvojna sol, soliter, eocjan, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc,

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Kupuje po najvišji ceni razna zelišča (ročje), cvetje, korenine, semena, skorje itd. Ceniki zastoj.

V Ameriko in Kanado
zložna, ceno in varna

vožnja s **CUNARD LINE**

Bližnji odhod iz domače luke:

Trsta: Ivernia 28./9., Saxonia 12./10., Pannonia 26./10. 1913.

Iz Liverpoola: Mauretania 20./9., 11./10.; Caronia 23./9., 25./10.; Campania 27./9.; Lusitania 4./10.; Carmania 18./10. 1913.

Pojasnila in vožne karte pri **Andrej Odlasek**, Ljubljana, Slomškova ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega. Cena vožnji: Trst—New-York III. razred za one, ki potujejo v Kanado K 120— in za one v Združene države K 140—, otroci pod 12 let K 70; povsod še 20 K za osebni davek. 3988/2

SANATORIUM EMONA v Ljubljani, Komenskega ulica št. 4.

Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinske kopeli. Lastnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Najboljši šivalni stroji
so „PFAFF“
10 letna garancija

Ign. Vok

Ljubljana, Sodna ulica št. 7.
Ceniki zastoj in pošiljane prosto.

Najcenejši nakup

sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilhan razne vrste odelj in prvot itd. si vsako nabavi, kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino

I. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorce pošljem poštne prosto. 3579

Dobro kupi

vsaka gospodinja, ki dobi perline platneno in bombažasto blago pri moji starozemcu, tvrdki.

Brezplačno prejmete moje vzorčno zbirko: platna, gradla, inleta, šifona, platna za rjuhe, posteljnih preprog, brisač, barchenta, flanelo itd. Za dom in za opremo novost. Pišite, prosim, ponjo. 2808

40 m ostankov, lepo sortiranih, po 3—12 metrov blaga za obleke, posteljnine, bele tkanine itd. franco za samo K 18— po povzetju. — Vzorcev od ostankov ne pošiljam. Zamenja je dovoljena.

Jan Škoda, tkalnica

Roth-Kostelec 16, Mrkonoši, Češko